

	PROCES: ZARZĄDZANIE OGÓLNE (PR01) PODPROCES: PRAWA PACJENTA (PP01)	Obowiązuje od: 21.01.2025 Wydanie:4
Zasady uczestnictwa w procesie opieki osób bliskich lub przedstawicieli ustawowych pacjenta oraz organizacji ostatniego pożegnania w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym (PR01_PP01_IR03)		
Obszar: WIM-PIB	Liczba załączników: - 1	Strona 1 z 4

Egz. rejestrowany nr.... (podlega aktualizacji)		Stanowisko	Imię i Nazwisko	Data i podpis
Opracował		Pełnomocnik ds. praw pacjenta	mgr Anna KLIMOWICZ	17.01.2025 /-/ Anna Klimowicz
		Z-ca Komendanta ds. Pielęgniarstwa	mgr Lidia WOJDA	17.01.2025 /-/ Lidia Wojda
		Pełnomocnik Dyrektora ds. Jakości	mgr Adrian OLCZAK	17.01.2025 /-/ Adrian Olczak
Sprawdził	merytorycznie	Z-ca Komendanta ds. Pielęgniarstwa	mgr Lidia WOJDA	17.01.2025 /-/ Lidia Wojda
	formalnie	Pełnomocnik Dyrektora ds. Jakości	mgr Adrian OLCZAK	17.01.2025 /-/ Adrian Olczak
Zatwierdził		Zastępca Dyrektora WIM-PIB Komendant CSK MON	płk dr n. med. Artur BACHTA	17.01.2025 /-/ Artur Bachta

1. Cel instrukcji:

Określenie zasad postępowania i zakresu sprawowania dodatkowej opieki nad pacjentem w trakcie hospitalizacji oraz organizacji ostatniego pożegnania w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym.

2. Przedmiot i zakres stosowania:

Instrukcja obowiązuje w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym i określa zakres i zasady dodatkowej opieki pielęgnacyjnej sprawowanej przez osoby bliskie lub przedstawicieli ustawowych pacjenta. Instrukcja określa zasady w przypadku ostatniego pożegnania.

Przez dodatkową opiekę pielęgnacyjną rozumie się opiekę, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

Przez ostatnie pożegnanie rozumie się zapewnienie pacjentowi w stanie terminalnym poszanowania godności i intymności przez umożliwienie pożegnania się z osobami wskazanymi przez pacjenta, aby ostatnie chwile życia przebiegały w spokoju i szacunku.

	PROCES: ZARZĄDZANIE OGÓLNE (PR01) PODPROCES: PRAWA PACJENTA (PP01)	Obowiązuje od: 21.01.2025 Wydanie:4
<i>Zasady uczestnictwa w procesie opieki osób bliskich lub przedstawicieli ustawowych pacjenta oraz organizacji ostatniego pożegnania w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym (PR01_PP01_IR03)</i>		
Obszar: WIM-PIB	Liczba załączników: - 1	Strona 2 z 4

3. Odpowiedzialność:

Nadzór nad przestrzeganiem zasad sprawowania dodatkowej opieki nad pacjentem przez osobę bliską w tym zasad organizacji ostatniego pożegnania z pacjentem pełni Kierownik Kliniki / Oddziału / Pielęgniarka Oddziałowa / Koordynująca / Pielęgniarka Dyżurna Kliniki / Oddziału.

4. Opis postępowania:

4.1 Zasady sprawowania dodatkowej opieki nad pacjentem przez osobę bliską lub inną, którą wskazał pacjent w Klinice/ Oddziale WIM:

- Dodatkową opiekę pielęgnacyjną mają prawo sprawować osoby bliskie, przedstawiciele ustawowi lub inne osoby wskazane przez pacjenta,
- Zakres i sposób wykonywania czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych określa personel medyczny,
- Sprawowanie dodatkowej opieki może być ograniczone ze względów epidemiologicznych lub organizacyjnych,
- Sprawowanie dodatkowej opieki pielęgnacyjnej przez osobę bliską nie zwalnia personelu medycznego z obowiązku pielęgnacji pacjenta.

4.2. Zakres dodatkowej opieki nad pacjentem obejmuje m. in.:

- Szeroko rozumiane wsparcie emocjonalne,
- Pomoc w czynnościach związanych z higieną,
- Pomoc w wymianie bielizny osobistej i pościelowej,
- Pomoc w podawaniu posiłków i napojów (z wyjątkiem pacjentów nieprzytomnych i mających problemy z połykaniem),
- Pomoc w czynnościach usprawniających ruchowo.

4.3. Zakresem dodatkowej opieki nie może być m.in.:

- Podawanie leków,
- Regulacja urządzeń medycznych,
- Czynności utrudniające wykonywanie procedur medycznych personelowi,
- Wnoszenie przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu.

4.4. Ze względu na specyfikę Klinik / Oddziałów WIM-PIB i leczonych pacjentów, zakres opieki sprawowanej przez osoby bliskie, przedstawicieli ustawowych lub wskazanych przez pacjenta jest ograniczony w nw. Klinikach/Oddziałach:

- Klinika/Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddziały Intensywnego Nadzoru, Sale Intensywnego Nadzoru/Pooperacyjne- wszystkie czynności wykonuje personel medyczny,
- Klinika Chorób Infekcyjnych i Alergologii- o możliwości świadczenia opieki przez osoby bliskie decyduje lekarz, biorąc pod uwagę względy epidemiologiczne, a o zakresie opieki informuje pielęgniarka,
- Kliniki/Oddziały, w których leczeni są pacjenci z powodu choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowej hospitalizacji,

	PROCES: ZARZĄDZANIE OGÓLNE (PR01) PODPROCES: PRAWA PACJENTA (PP01)	Obowiązuje od: 21.01.2025 Wydanie:4
Zasady uczestnictwa w procesie opieki osób bliskich lub przedstawicieli ustawowych pacjenta oraz organizacji ostatniego pożegnania w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym (PR01_PP01_IR03)		
Obszar: WIM-PIB	Liczba załączników: - 1	Strona 3 z 4

- Kliniki/Oddziały zabiegowe- o możliwości i zakresie świadczenia opieki przez osoby bliskie decyduje lekarz.

4.5. Sprawowanie dodatkowej opieki nad pacjentem małoletnim oraz pacjentem posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Opiekunowie prawni lub faktyczni pacjentów małoletnich oraz pacjentów posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, deklarujący chęć sprawowania osobistej opieki i skorzystania z możliwości przebywania z pacjentem całodobowo zgłaszają się do Pediatrycznej IP (małoletni) lub wyznaczonych pracowników / sekretariatów, klinik/ oddziałów (pacjenci posiadający orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności) WIM-PIB celem wypełnienia oświadczenia (załącznik nr 1 instrukcji)

4.6. Zasady sprawowania opieki nad pacjentami w stanach terminalnych.

W przypadku, gdy lekarz stwierdzi, że stan kliniczny pacjenta ma charakter terminalny należy takiej osobie zapewnić odpowiednie warunki pobytu, prywatności, opieki lekarskiej i pielęgniarskiej, wsparcie psychologiczne i duchowe. Właściwym wsparciem, opieką, należy także otoczyć przedstawiciela ustawowego, osoby bliskie pacjenta.

W tym celu należy:

- Zapewnić pacjentowi poczucie bezpieczeństwa, intymności a w szczególności umierania w spokoju, poprzez umieszczenie pacjenta w sali o mniejszej liczbie łóżek, wydzielenie części sali parawanem lub w przypadku możliwości lokalowych umieszczenie pacjenta w sali jednoosobowej,
- Umożliwić pacjentowi stałą obecność rodziny oraz kontakt telefoniczny z osobami z zewnątrz,
- Zapobiegać skutkom długotrwałego unieruchomienia (w szczególności: odleżyny, przykurcze stawowe, zaniki mięśniowe, powikłania zatokowo-zakrzepowe, zapalenia płuc),
- Zapewnić leczenie przeciwbólowe,
- Unikać terapii daremnej,
- Umożliwić kontakt z psychologiem,
- Umożliwić kontakt z duszpasterzem, w przypadku potrzeby wsparcia duchowego, zgodnie z jego wyznaniem,
- Umożliwić kontakt z Zespołem ds. Prawa Medycznego WIM-PIB w przypadku potrzeby załatwienia spraw osobistych (szczególnie pacjentowi samotnemu).

4.7. Zasady ostatniego pożegnania pacjenta w stanie terminalnym/ zmarłego.

- Ostatnie pożegnanie odbywa się w miejscu, w którym umiera lub zmarł pacjent. Miejsce to uzależnione jest od specyfiki Kliniki/ Oddziału oraz stanu pacjenta,
- Podczas ostatniego pożegnania należy zachować spokój, atmosferę pełną szacunku, życzliwego skupienia i ciszy,
- W przypadku pacjenta umierającego istnieje możliwość zapewnienia wsparcia osoby duchowej zgodnie z obrzędkiem wyznaniowym pacjenta z zaznaczeniem, że obrządek ten nie może zakłócać funkcjonowania Kliniki / Oddziału. Wykaz kontaktów do ośrodków

	PROCES: ZARZĄDZANIE OGÓLNE (PR01) PODPROCES: PRAWA PACJENTA (PP01)	Obowiązuje od: 21.01.2025 Wydanie:4
<i>Zasady uczestnictwa w procesie opieki osób bliskich lub przedstawicieli ustawowych pacjenta oraz organizacji ostatniego pożegnania w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowym Instytucie Badawczym (PR01_PP01_IR03)</i>		
Obszar: WIM-PIB	Liczba załączników: - 1	Strona 4 z 4

wyznaniowych znajduje się w dyżurce pielęgniarskiej, tablicy informacyjnej dla pacjenta Kliniki/ Oddziału, stronie internetowej WIM-PIB,

- W sytuacji ograniczenia odwiedzin, WIM- PIB zapewnia możliwość realizacji ostatniego pożegnania pacjenta z wykorzystaniem sieci telefonicznej, tłumacza „Migam”, jeśli w ocenie lekarza prowadzącego/ lekarza dyżurnego stan pacjenta na to pozwala,
- W przypadku istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego może mieć miejsce odmowa realizacji ostatniego pożegnania ze zmarłym pacjentem.
- W przypadku zgonu pacjenta, lekarz prowadzący lub lekarz dyżurny ma obowiązek w możliwie najkrótszym czasie poinformowania osoby wskazanej przez Pacjenta w dokumentacji medycznej w chwili przyjmowania do WIM-PIB. W przypadku niewskazania takiej osoby Zespół ds. Prawa Medycznego WIM-PIB podejmuje działania celem ustalenia najbliższej rodziny pacjenta (posiłkując się w nich m.in. pomocą służb mundurowych).

4.8. Osoby sprawujące opiekę nad pacjentem/ uczestniczące w ostatnim pożegnaniu pacjenta są zobowiązane do przestrzegania ustalonych w Klinikach/Oddziałach zasad.

5. Akty prawne / Dokumenty związane.

- Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta z 6 listopada 2008 r.,
- Zarządzenia Nr 37/2024/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 29 marca 2024 r.,
- PR01_PP01_IR02 Instrukcja; Zasady kontaktu pacjenta hospitalizowanego w WIM z otoczeniem zewnętrznym.

6. Załączniki

- Załącznik nr 1- oświadczenie przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego pacjenta małoletniego lub posiadającego orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (dotyczy: produktu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta).